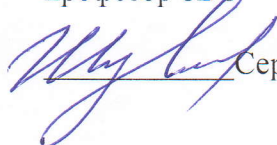

Міністерство охорони здоров'я України
Вінницький національний медичний університет ім. М.І. Пирогова

«УЗГОДЖЕНО»

Методичною радою
стоматологічних дисциплін
Протокол № 9
від «24» 04 2024 року

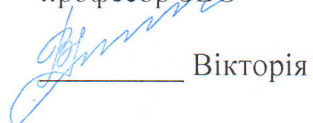
Голова Методичної ради,
професор ЗВО

 Сергій ШУВАЛОВ

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Вченою радою
ВНМУ ім. М.І. Пирогова
Протокол № 9
від «25» 04 2024 року

Голова Вченої ради,
професор ЗВО

 Вікторія ПЕТРУШЕНКО

Інструкція до станції №1

**«Основні патологічні стани в клініці терапевтичної стоматології:
діагностика, лікування»**

**до об'єктивного структурованого практичного (клінічного) іспиту
з терапевтичної стоматології**

Спеціальність – 221 «Стоматологія»

Інструкція для студента до станції № 1 **«Основні патологічні стани в клініці терапевтичної стоматології: діагностика лікування»**

Проведення практичного компоненту єдиного державного кваліфікаційного іспиту ОСП(К)І на стоматологічному факультеті відбуватиметься у одноденному форматі згідно розпорядження в.о. ректора ВНМУ ім. М.І. Пирогова №31 від 08.05.2023 р. Відповідно до Указу Президента України від 24.02.2022 р. №64/2022 «Про введення воєнного стану в Україні», листа МОН № 1/3417-22 від 10.03.2022 р. «Про завершення навчального року», Наказу ВНМУ ім. №157 від 11.03.2022 «Про відновлення навчального процесу в період воєнного стану», «Положення про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім. М.І. Пирогова», затвердженого рішенням Вченої ради, протокол №1 від 12.09.2022 р., «Положення про запровадження елементів дистанційного навчання у ВНМУ ім. М.І.Пирогова», затвердженого рішенням Вченої ради, протокол №8 від 26.05.2020 р. ОСК(П)І будуть проведені у змішаній формі.

У день іспиту секретар Державної екзаменаційної комісії приєднає до наради екзаменатора для фіксації відеозапису іспиту. На станції студент повинен привітатись та представитись, **пред'явити документ** (паспорт), який засвідчує його особу, викладачу. Студент отримує практичну навичку чи сценарій, де потрібно вказати алгоритм проведення маніпуляції, інтерпретувати результати основних та додаткових методів обстеження, проаналізувати результати лабораторного та інструментального методів дослідження, встановити діагноз, провести певний етап лікування пацієнта, обґрунтовуючи вибір інструментів та матеріалів для даного етапу.

Тривалість проходження станції 8 хв. Після закінчення часу перебування на станції екзаменатор відповідь не приймає. Зверніть увагу, що викладач є спостерігачем ваших дій і не надає інструкції, не коментує і не опитує.

Вимоги до проходження станції:

- використання комп'ютера чи ноутбука під час відповіді;
- відповідь приймається за умови включеної камери, де чітко видно студента, який здає іспит, та включеного мікрофону з чітким звуком;
- під час роботи на станції ведеться відеозапис.

Заборонено користуватись мобільним телефоном та іншими електронними гаджетами, передавати, копіювати та виносити будь-яку інформацію, яка стосується іспиту.

Частина ОСП(К)І з терапевтичної стоматології складається з двох станцій.

Станція № 1 «Основні патологічні стани в клініці терапевтичної стоматології: діагностика лікування».

Компетентності, які оцінюються:

Комунікативні: вміння представити себе, пояснити мету спілкування.

Фізикальні:

1. Навики проводити обстеження стоматологічного хворого;
2. Навики обґрунтовувати і формулювати попередній діагноз;
3. Навики аналізувати результати обстеження стоматологічного хворого;
4. Навики ставити клінічний діагноз основних захворювань зубів, пародонту, слизової оболонки порожнини рота;
5. Навики проведення стоматологічних лікувальних і діагностичних маніпуляцій:
  - Ампутація пульпи постійних зубів
  - Визначення кислотостійкості емалі зубів
  - Діагностичне використання барвників

- Екстирпація пульпи постійних зубів
- Електроодонтодіагностика
- Інстиляції лікарських засобів у пародонтальні кишені
- Медикаментозна обробка уражених ділянок слизової оболонки порожнини рота та пародонта
- Накладання на видалення тимчасових пломб і герметичних пов'язок при лікуванні карієсу, пульпіту, періодонтиту
- Пломбування каріозних порожнин постійних зубів різними пломбувальними матеріалами
- Пломбування кореневих каналів постійних зубів різними матеріалами
- Препарування та обробка кореневих каналів постійних зубів
- Препарування каріозних порожнин з урахуванням виду пломбувального матеріалу
- Приготування та накладання пародонтальних пов'язок
- Проведення професійної гігієни порожнини рота
- Шліфування та полірування пломб з усіх видів пломбувальних матеріалів

Когнітивні:

- Клінічні особливості анатомо-гістологічної будови зубів, пародонта, слизової оболонки та органів порожнини рота
- Класифікації хвороб зубів, пародонта, слизової оболонки порожнини рота
- Основні методи обстеження стоматологічних хворих
- Клінічні ознаки стоматологічних захворювань
- Основні клінічні та лабораторні показники біологічних рідин організму людини та тканин щелепно-лицевої ділянки
- Принципи проведення диференційної діагностики стоматологічних захворювань
- Принципи та етапи лікування стоматологічних хворих
- Види, рівні та заходи профілактики хвороб зубів, пародонта та слизової оболонки порожнини рота

Перелік захворювань:

1. Некаріозні ураження твердих тканин зубів (гіперестезія, гіпоплазія емалі, гіперплазія емалі, флюороз, ерозія твердих тканин зуба, клиноподібний дефект, патологічне стирання зубів, некроз твердих тканин зуба, дисколорити, травматичні uszkodження зубів)
2. Карієс та його ускладнення (пульпіт, періодонтит)
3. Захворювання пародонта (папіліт, гінгівіт, пародонтит, пародонтоз, ідіопатичні захворювання пародонта)
4. Захворювання слизової оболонки порожнини рота (травматичні ураження, аутоінфекційні захворювання СОПР, вторинні бактеріальні захворювання, захворювання СОПР при дерматозах з аутоімунним компонентом, зміни СОПР при алергійних ураженнях, зміни СОПР при інтоксикаціях солями важких металів, симптоматичні вірусні захворювання, симптоматичні прояви на СОПР захворювань внутрішніх органів і систем, захворювання язика та губ)
5. Передрак слизової оболонки порожнини рота та червоної кайми губ

Матеріально-технічне забезпечення станції: стоматологічні фантоми, стоматологічні установки, інструменти для обстеження ротової порожнини, інструменти для препарування і пломбування каріозних порожнин, ендодонтичні інструменти, матеріали та медикаменти, що застосовуються в клініці терапевтичної стоматології, результати додаткових і лабораторних методів дослідження, бланк для відповідей, чек-лист.

ТРИВАЛІСТЬ СТАНЦІЇ ТА РОЗПОДІЛ ЧАСУ:

№	Дії	Розподіл часу (орієнтовно)
1.	Ознайомлення з завданням	1 хв.
2.	Виконання завдання	7 хв.
	Всього:	8 хв.

Практичні навички до першої станції

Завдання 1.

Провести оцінку стану тканин пародонту за даними клінічного обстеження пацієнта та панорамної рентгенографії.

Інструкція-схема для студента при відповіді:

№	Відповідь включає	Оцінкова градація
1	Комунікація	0,25
2	Провести опитування хворого з генералізованим пародонтитом (визначити основні скарги)	1,0
3.	Провести клінічне обстеження пацієнта з генералізованим пародонтитом (огляд ясен, рухомість, кровоточивість, пародонтальна кишеня)	1,0
4.	Оцінити зубні ряди за даними рентгенограми (цілісність зубного ряду, положення окремих зубів, наявність ортопедичних і ортодонтичних конструкцій)	0,75
5	Оцінити стан кісткової тканини пародонту за даними рентгенограми (стан кортикальної пластинки, стан міжальвеолярних перетинок, стан альвеолярної кістки, стан періодонтальної щілини)	1,0
6	Встановити діагноз	1,0

Завдання 2.

Провести клінічне обстеження хворого з періодонтитом.

Інструкція-схема для студента при відповіді:

№	Відповідь включає	Оцінкова градація
1	Комунікація	0,25
2.	Провести опитування хворого з хронічним гранулюючим періодонтитом (визначити основні скарги)	0,75
3.	Провести основні методи об'єктивного обстеження хворого з хронічним гранулюючим пародонтитом (визначити найголовніші діагностичні ознаки)	1,0
4.	Провести визначення симптому Лукомського (вибір необхідного забезпечення, техніка маніпуляції, оцінка результату)	1,0
5	Провести визначення симптому Мармассе (техніка маніпуляції, оцінювання результатів)	1,0
6	Провести визначення симптому відображеного удару (Шмрекера) (техніка маніпуляції, оцінювання результатів)	1,0

Завдання 3.

Провести забір матеріалу зі слизової оболонки порожнини рота для цитологічного і мікроскопічного дослідження. Аналіз результатів.

Інструкція-схема для студента при відповіді:

№	Відповідь включає	Оцінкова градація	
1	Комунікація	0,25	
2.	Провести підготовку пацієнта до дослідження (опитування пацієнта і підготовка досліджуваної ділянки)	0,75	
3.	Провести забір матеріалу зі слизової оболонки порожнини рота для цитологічного і мікроскопічного дослідження методом відбитку (підготовка забезпечення, техніка маніпуляції)	1,0	
4.	Провести забір матеріалу зі слизової оболонки порожнини рота для цитологічного і мікроскопічного дослідження методом зішкрябу (підготовка забезпечення, техніка маніпуляції)	1,0	
5	Провести забір матеріалу зі слизової оболонки порожнини рота для цитологічного і мікроскопічного дослідження методом мазку (підготовка забезпечення, техніка маніпуляції)	1,0	
6	Провести аналіз отриманих результатів (описати клітини по фото, поставити діагноз)	1,0	

Завдання 4.

Оцінити стан тканин пародонту за показниками гінгівальних індексів та пробою Шиллера-Писарева. Встановити попередній діагноз.

Інструкція-схема для студента при відповіді:

№	Відповідь включає	Оцінкова градація	
1.	Комунікація	0,25	
2	Провести клінічне обстеження пацієнта з катаральним гінгівітом (визначити провідні симптоми)	0,75	
3.	Провести визначення індексу гінгівіту Loe-Silness (техніка проведення, інтерпретація результату при катаральному гінгівіті)	1,0	
4.	Провести визначення індексу РМА – якісну та кількісну оцінку (техніка проведення, інтерпретація результату при катаральному гінгівіті)	1,0	
5	Провести пробу Шиллера-Писарева (техніка проведення, інтерпретація результату при катаральному гінгівіті)	1,0	
6	Встановити попередній діагноз (по фото)	1,0	

Завдання 5.

Провести клінічне обстеження хворого з захворюванням слизової оболонки порожнини рота.

Інструкція-схема для студента при відповіді:

№	Відповідь включає	Оцінкова градація	
1	Комунікація	0,25	
2.	Провести опитування хворого з захворюванням слизової оболонки порожнини рота (визначити головні суб'єктивні симптоми при даному захворюванні)	0,75	
3.	Провести основні методи об'єктивного обстеження хворого з захворюванням слизової оболонки порожнини рота	1,0	

	(визначити провідні клінічні симптоми, які дозволяють поставити діагноз)		
4.	Визначити первинні елементи ураження на слизовій оболонці порожнини рота по фото	1,0	
5	Визначити вторинні елементи ураження на слизовій оболонці порожнини рота по фото	1,0	
6	Встановити попередній діагноз	1,0	

Завдання 6.

Провести клінічне обстеження хворого з одонтопатологією.

Інструкція-схема для студента при відповіді:

№	Відповідь включає	Оцінкова градація	
1.	Комунікація	0,25	
2.	Провести опитування хворого з гострим середнім карієсом (визначити характерні скарги пацієнта)	0,75	
3.	Провести основні методи об'єктивного обстеження хворого з гострим середнім карієсом (визначити клінічні симптоми при даній патології)	1,0	
4.	Провести холодний тест, оцінити результати (підготовка забезпечення, техніка маніпуляції, оцінка результатів при гострому середньому карієсі)	1,0	
5	Провести електроодонтодіагностику, оцінити результати (підготувати прилад, техніка маніпуляції, інтерпретація результатів при гострому середньому карієсі)	1,0	
6	Провести тест з карієс-маркером, оцінити результати (підготовка забезпечення, техніка маніпуляції, оцінка результатів при гострому середньому карієсі)	1,0	

Завдання 7.

Провести клінічне обстеження хворого з патологією пародонту.

Інструкція-схема для студента при відповіді:

№	Відповідь включає	Оцінкова градація	
1	Комунікація	0,25	
2.	Провести опитування хворого з генералізованим пародонтитом II ступеню (визначити основні скарги)	1,0	
3.	Провести клінічне обстеження пацієнта з генералізованим пародонтитом II ступеню (огляд ясен, рухомість, кровоточивість, пародонтальна кишеня)	1,0	
4.	Оцінити зміну рельєфу ясен (визначити ознаки, характерні для генералізованого пародонтиту II ступеню)	1,0	
5	Оцінити глибину пародонтальної кишені (підбір інструментів, техніка маніпуляції, інтерпретація результатів у пацієнта з генералізованим пародонтитом II ступеню)	1,0	
6	Оцінити наявність ексудату в пародонтальній кишені (техніка маніпуляції, інтерпретація результатів)	0,75	

Завдання 8.

Продіагностувати гострий глибокий карієс на жувальній поверхні моляра. Провести препарування каріозної порожнини I класу за Блеком..

Інструкція-схема для студента при відповіді:

№	Відповідь включає	Оцінкова градація	
---	-------------------	-------------------	--

1	Комунікація	0,25	
2.	Продіагностувати гострий глибокий карієс на жувальній поверхні моляра (визначити найголовніші діагностичні критерії)	0,75	
3.	Підготувати необхідний інструментарій для проведення кожного етапу препарування каріозної порожнини (вибрати усе необхідне забезпечення)	1,0	
4.	Провести розкриття і розширення каріозної порожнини (вибрати необхідне забезпечення для цих етапів, техніка маніпуляції на фантомі, визначити критерії самоконтролю цих етапів)	1,0	
5	Провести некректомію і формування каріозної порожнини (вибрати необхідне забезпечення для цих етапів, техніка маніпуляції на фантомі, визначити критерії самоконтролю цих етапів)	1,0	
6	Провести обробку країв відпрепарованої каріозної порожнини (вибрати необхідне забезпечення для цього етапу, техніка маніпуляції на фантомі, визначити критерії самоконтролю цього етапу)	1,0	

Завдання 9.

Провести іригацію кореневої системи за допомогою ендодонтичного шприца. Надати невідкладну допомогу при розвитку гіпохлоритної аварії.

Інструкція-схема для студента при відповіді:

№	Відповідь включає	Оцінкова градація	
1.	Комунікація	0,25	
2.	Продіагностувати гострий гнійний пульпіт у причинному зубі (визначити найважливіші діагностичні критерії)	0,75	
3.	Підібрати необхідні інструменти, аксесуари для іригації кореневої системи. Підібрати медикаментозні засоби для дезинфекції і розширення корневих каналів (вибір необхідного забезпечення маніпуляції)	1,0	
4.	Провести іригацію за допомогою ендодонтичного шприца при неінфікованих корневих каналах (вибір протоколу іригації, техніка маніпуляції на ендодонтичному фантомі, критерії якісно виконаної маніпуляції)	1,0	
5	Провести іригацію за допомогою ендодонтичного шприца при інфікованих корневих каналах (вибір протоколу іригації, техніка маніпуляції на ендодонтичному фантомі, критерії якісно виконаної маніпуляції)	1,0	
6	Надати невідкладну допомогу при розвитку гіпохлоритної аварії. Надати рекомендації пацієнту (вибір необхідного забезпечення і алгоритм невідкладної допомоги)	1,0	

Завдання 10.

Провести тимчасове пломбування кореневого каналу при лікуванні періодонтиту.

Інструкція-схема для студента при відповіді:

№	Відповідь включає	Оцінкова градація	
1.	Комунікація	0,25	
2.	Продіагностувати хронічний гранулематозний періодонтит у причинному зубі (визначити найважливіші діагностичні ознаки)	0,75	

3.	Підібрати інструментарій для проведення тимчасового пломбування кореневого каналу (вибір необхідного забезпечення)	1,0	
4.	Підібрати пломбувальні матеріали для тимчасового пломбування кореневого каналу (визначити чотири групи матеріалів для тимчасового пломбування і обрати представників)	1,0	
5	Провести тимчасове пломбування кореневого каналу за допомогою ручних ендодонтичних інструментів (підбір інструментів, техніка маніпуляції на ендодонтичному фантомі, критерії самоконтролю)	1,0	
6	Провести тимчасове пломбування кореневого каналу за допомогою каналонаповнювача (підбір інструментів, техніка маніпуляції на ендодонтичному фантомі, критерії самоконтролю)	1,0	

Завдання 11.

Провести відновлення анатомічної форми першого моляра верхньої щелепи композиційним матеріалом світлового затвердіння

Інструкція-схема для студента при відповіді:

№	Відповідь включає	Оцінкова градація	
1	Комунікація	0,25	
2.	Підібрати колір матеріалу за шкалою VITA (визначення умов для проведення, техніка проведення на пацієнтові)	0,75	
3.	Підібрати інструментарій та аксесуари для маніпуляції (вибрати увесь необхідний арсенал забезпечення для пломбування каріозної порожнини II класу за Блеком)	1,0	
4.	Провести пломбування каріозної порожнини, дотримуючись всіх етапів роботи з композиційним матеріалом світлового затвердіння (визначити етапи роботи з композиційним матеріалом, техніка проведення кожного етапу на фантомі)	1,0	
5	Провести відновлення контактного пункту (підбір і фіксація матриці на фантомі, техніка маніпуляції, критерії самоконтролю)	1,0	
6	Провести кінцеву обробку пломби з композиційного матеріалу світлового затвердіння (вибрати матеріальне забезпечення, техніка маніпуляції, критерії самоконтролю)	1,0	

Завдання 12.

Провести пломбування корневих каналів методом холодної латеральної конденсації гутаперчі.

Інструкція-схема для студента при відповіді:

№	Відповідь включає	Оцінкова градація	
1.	Комунікація	0,25	
2.	Продіагностувати хронічний фіброзний періодонтит причинного зуба (визначити найважливіші діагностичні критерії)	0,75	
3.	Підібрати інструментарій для проведення пломбування корневих каналів методом холодної латеральної конденсації гутаперчі (вибрати необхідне матеріальне забезпечення)	1,0	
4.	Підібрати гутаперчеві штифти для проведення маніпуляції (підібрати мастер-штифт, припасувати в кореновому каналі, підготувати додаткові штифти)	1,0	

5	Підібрати і приготувати силер (вибрати необхідний силер серед запропонованих, приготувати його для роботи)	1,0	
6	Провести пломбування кореневих каналів методом холодної латеральної конденсації гутаперчі (техніка маніпуляції на фантомі, критерії самоконтролю)	1,0	

Завдання 13.

Провести видалення зубних відкладень інструментальним методом у хворого на пародонтит під місцевим знеболенням. Надати невідкладну допомогу при можливому ускладненні даної маніпуляції – анафілактичному шокові.

Інструкція-схема для студента при відповіді:

№	Відповідь включає	Оцінкова градація	
1.	Комунікація	0,25	
2.	Вибір інструментів та медикаментозних засобів для проведення маніпуляції (обрати все необхідне забезпечення для видалення зубних відкладень інструментальним методом)	0,75	
3.	Провести видалення над'ясенних зубних відкладень інструментальним методом (обрати інструментарій для видалення над'ясенних зубних відкладень, продемонструвати техніку маніпуляції на пацієнтові, критерії самоконтролю)	1,0	
4.	Провести видалення під'ясенних зубних відкладень інструментальним методом (обрати інструментарій для видалення під'ясенних зубних відкладень, продемонструвати техніку маніпуляції на пацієнтові, критерії самоконтролю)	1,0	
5	Оцінити ефективність проведеної маніпуляції (провести візуальне і тактильне оцінювання)	1,0	
6	Надати невідкладну допомогу при розвитку ускладнення даної маніпуляції – анафілактичному шокові (провести контроль артеріального тиску, обрати необхідні засоби в аптечці невідкладної допомоги)	1,0	

Завдання 14.

Продіагностувати хронічний глибокий карієс на апроксимальній поверхні різця. Провести препарування каріозної порожнини III класу за Блемом

Інструкція-схема для студента при відповіді:

№	Відповідь включає	Оцінкова градація	
1	Комунікація	0,25	
2.	Продіагностувати хронічний глибокий карієс на апроксимальній поверхні різця (визначити найголовніші діагностичні симптоми)	0,75	
3.	Підготувати необхідний інструментарій для проведення кожного етапу препарування каріозної порожнини (обрати усе необхідне матеріальне забезпечення, дати пояснення)	1,0	
4.	Провести розкриття і розширення каріозної порожнини (вибрати необхідне забезпечення для цих етапів, техніка маніпуляції на фантомі, визначити критерії самоконтролю цих етапів)	1,0	
5	Провести некректомію і формування каріозної порожнини (вибрати необхідне забезпечення для цих етапів, техніка маніпуляції на фантомі, визначити критерії самоконтролю цих етапів)	1,0	
6	Провести обробку країв відпрепарованої каріозної порожнини	0,93-1 / 5	

(вибрати необхідне забезпечення для цього етапу, техніка маніпуляції на фантомі, визначити критерії самоконтролю цього етапу)	0,8-0,92 / 4 0,6-0,79 / 3 0,59 та менше / 2
---	---

Завдання 15.

Провести інструментальну обробку кореневих каналів технікою «Step-back».

Інструкція-схема для студента при відповіді:

№	Відповідь включає	Оцінкова градація
1	Комунікація	0,25
2.	Продіагностувати хронічний фіброзний пульпіт у причинному зубі (визначити найголовніші діагностичні симптоми)	0,75
3.	Визначити робочу довжину кореневого каналу за допомогою апекс-локатора (підготувати прилад, провести маніпуляцію на пацієнтові, фіксація результату)	1,0
4.	Вибрати інструментарій для проведення маніпуляції (вибрати усе необхідне матеріальне забезпечення для маніпуляції, дати пояснення)	1,0
5	Вибрати медикаментозні засоби, які використовуються при даній маніпуляції (обрати засоби для антисептичної обробки і розширення кореневого каналу серед запропонованих)	1,0
6	Провести обробку кореневого каналу технікою «Step-back» (фіксація робочої довжини, формування апікального упору, обробка апікальної і середньої частини каналу, згладжування стінок – провести на ендодонтчному фантомі)	1,0

Перелік навчально-методичної літератури

1. Матеріали лекцій кафедри терапевтичної стоматології.
2. Стоматологічні захворювання: терапевтична стоматологія: підручник (ВНЗ I—III р. а.) / А.В. Борисенко, М.Ю. Антоненко, Л.В. Линовицька та ін.; за ред. А.В. Борисенка – К.: ВСВ Медицина, 2017. – 664 с.
3. Терапевтична стоматологія: У 4-х т. — Т. 2. Карієс. Пульпіт. Періодонтит. Ротовий сепсис: Підручник для студ. стомат. ф-тів. мед. ЗВО. — 3-тє вид. Рекомендовано МОЗ / За ред. А.В. Борисенка. — К., 2020. — 592 с.
4. Терапевтична стоматологія: у 4 томах. — Том 3. Захворювання пародонта: підручник (ВНЗ III—IV р. а.) / М.Ф. Данилевський, А.В. Борисенко, М.Ю. Антоненко та ін.; за ред. А.В. Борисенка. — 2-е вид., переробл. і допов.. 2018. – 624 с.
5. Терапевтична стоматологія : підручник : у 4 т. Т. 1. Пропедевтика терапевтичної стоматології / М.Ф. Данилевський, А.В. Борисенко, Л.Ф. Сідельнікова та ін. ; за ред. А.В. Борисенка. — 4-е вид., переробл. та допов. — К. : ВСВ “Медицина”, 2020. — 456 с.
6. Терапевтична стоматологія: у 4 томах. Том 4. Захворювання слизової оболонки порожнини рота: підручник / М.Ф. Данилевський, А.В. Борисенко, О.Ф. Несин та ін. — 2-е видання. – К. «Медицина». – 2021. – 640 с.
7. Терапевтична стоматологія / Ніколішин А.К. – «Нова книга». – 2018. – 680 с.
8. Антибактеріальна терапія в стоматології / Петрова Т.А., Островська Г.Ю., Луценко Р.В. та ін. – «Магнолія». – 2023. – 296 с.
9. Батіг В.М. Систематизоване викладення змісту навчальної дисципліни «Терапевтична стоматологія». Навчальний посібник. / В.М.Батіг, В.І.Струк. – Чернівці, 2016. – 227 с.
10. Белікова Н.І., Петрушанко Т.О., Беліков О.Б. Принципи біомеханіки шинування рхоних зубів. – К.: ТОВ НВП «Інтерсервіс, 2016. – 186 с.

11. Біденко Н.В., Борисенко А.В., Васильчук О.В. та ін.. Алгоритми виконання стоматологічних і медичних маніпуляцій для підготовки до Державної атестації студентів 5 курсу за спеціальністю «Стоматологія». – Київ: Книга-плюс, 2017. – 455 с.
12. Борисенко А.В., Антоненко М.Ю., Сідельнікова Л.Ф., Мельничук Т.А. Нариси практичної пародонтології. – К.: ТОВ «Бібліотека «Здоров'я України» – Київ: «Бібліотека «Здоров'я України», 2017. — 348 с
13. Борисенко А.В., Неспрядько В.П., Борисенко Д.А. Композиционные пломбировочные и облицовочные материалы Учебное пособие. – Киев: ВСИ Медицина, 2015. – 320с.
14. Вороненко Ю.В., Павленко О.В., Мазур І.П., Борисенко А.В. та ін.. Стоматологічна допомога в Україні: основні показники діяльності за 2008-2018 роки: довідник – Кропивницький: Поліум, 2019. – 176 с.
15. Іваницький І.О. Гіперчутливість зубів: навчальний посібник для студентів стоматологічних факультетів вищих медичних навчальних закладів IV рівня акредитації / І.О. Іваницький, О.С. Іваницька, Т.О. Петрушанко. – Полтава: Дивосвіт, 2019. – 108 с.
16. Кандидоз порожнини рота: діагностика і лікування / Фесенко В.І., Глазунов О.А. – «Новий світ-2000». – 2023. – 235 с.
17. Клінічна пародонтологія та імплантологія за Ньюманом і Каррансою: 14-е видання: в 2-х томах / Майкл Г. Ньюман, Перрі Р. Клоккевольд, Сатіш Елангован та ін. – К. «Медицина». – 2024. – 1280 с.
18. Клінічна фармакологія: навчальний посібник / М.В. Хайтович, Г.В. Зайченко, І.О. Афанасьєва та ін. – К «Медицина». – 2024. – 335 с.
19. Клінічна фармакологія та фармакотерапія в стоматології: Навч. посіб. для мед. ун-тів, інст., акад. — 2-ге вид. Рекомендовано Вченою радою НМАПО ім. П.Л. Шупика / Мазур І.П., Хайтович М.В., Голопиho Л.І. — К., 2019. — 376 с.
20. Медицина невідкладних станів. Екстрена (швидка) медична допомога: підручник / І.С. Зозуля, А.О. Волосовець, О.Г. Шекера та ін. — 5-е видання. – К. «Медицина». – 2023 – 560 с.
21. Механические свойства зуба и околозубных тканей / Арутюнов С.Д., Муслов С.А. – «Практическая медицина». – 2020. – 256 с.
22. Невідкладні стани у стоматологічній практиці: навч. посіб./ І.М.Скрипник, П.М.Скрипников, Л.Я.Богашова, О.Ф.Гопко. – К.: ВСВ «Медицина», 2013. – 224 с.
23. Неврологія з нейростоматологією: навчальний посібник / Л.І. Соколова, Т.І. Ілляш, О.А. Мяловицька та ін. – К «Медицина». – 2018. – 128 с.
24. Несин А.Ф. Дифференциальная диагностика эрозивных и язвенных поражений слизистой оболочки полости рта. – Київ: Книга-плюс, 2019. – 262 с.
25. Николишин А.К. Современная эндодонтия практического врача / А.К. Николишин. – Полтава: Дивосвіт, 2017. - 232 с
26. Operative Dentistry. Endodontics: in 2 volumes. Volume 1: textbook / M.Yu. Antonenko, L.F. Sidelnikova, O.F. Nesyn et al. — 2nd edition. – К. «Медицина». – 2020. – 384 с.
27. Патоморфологія основних захворювань щелепно-лицьової ділянки / Старченко І.І., Філенко Б.М. та ін. – «Нова книга». – 2019. – 128 с.
28. Петрушанко Т.А. Стоматологические аспекты аллергии: Учебное пособие для иностранных студентов / Т.А. Петрушанко, Э.В. Николишина. К.: ТОВ НВП «Інтерсервіс, 2016. – 104 с.
29. Практична пародонтологія: 2-е видання / Кеннет Ітон, Філіп Овер. – К. «Медицина». – 2023. – 335 с.
30. Стоматологічні захворювання: терапевтична стоматологія: підручник (ВНЗ I—III р. а.) / А.В. Борисенко, М.Ю. Антоненко, Л.В. Линовицька та ін.; за ред. А.В. Борисенка. – К «Медицина». – 2017. – 664 с.
31. Стоматологія: у 2 книгах. — Книга 2: підручник (ВНЗ III—IV р. а.) / М.М. Рожко, І.І. Кириленко, О.Г. Денисенко та ін.; за ред. М.М. Рожка. — 2-е вид. - К. «Медицина». – 2018. – 992 с.

32. Фармакотерапія захворювань слизової оболонки порожнини рота і тканин пародонта: Навч. посіб. для мед. ун-тів, інст., акад. Рекомендовано Вченою радою НМУ О.О. Богомольця / За ред. А.В. Борисенка. — К., 2018. — 504 с., пал. тв., (ст. 8 пр.).
33. Флюороз зубів переможений. Монографія. / Ніколішин А.К. Іленко Н.М., Костиренко О.П., Ніколішина Е.В., Ніколішин І.А. / За редакцією професора А.К. Ніколішина. — Полтава: ТОВ НВП «Укрпромторгсервіс». — 2018. — 134 с; обсяг 8,4 друк. арк.; тираж — 100 прим.